

МОДЕЛ ЗА КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ НА ВОЕННОСЛУЖЕЩИТЕ В МИНИСТЕРСТВОТО НА ОТБРАНАТА, СТРУКТУРИТЕ НА ПРЯКО ПОДЧИНЕНИЕ НА МИНИСТЪРА НА ОТБРАНАТА И БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ

Кариерата се осъществява чрез назначаване/заемане на длъжности, изискващи равни или по-високи военни звания.

Длъжностите, по които се осъществява кариерното развитие на военнослужещите са:

- във военни формирования/структури от състава на ВС на РБ;
- в състава на контингенти или отделни длъжности в мисии и операции извън територията на страната;
- в международни организации и представителства извън територията на страната;
- в международни организации и представителства на територията на страната.

Кариерното развитие на военнослужещите се изпълнява при смесен принцип:

- чрез заемане на длъжности, които са обявяват в регистри на вакантните длъжности (либерален способ за преназначаване или преназначаване и повишаване във военно звание, при който военнослужещите кандидатстват за публично обявени длъжности и се определят от комисии за кариерно развитие);
- чрез заемане на длъжности, които се предлагат по прогнозно-планов способ (консервативен способ за преназначаване или преназначаване и повишаване във военно звание, при който военнослужещите се назначават на длъжности по предложение на командирите/началниците/ръководителите).

Кариерното развитие на офицерите се осъществява чрез заемане на длъжности в кариерни области и полета. Професионалното развитие на офицерските кандидати и сержантите (старшините) се осъществява чрез заемане на длъжности в определени професионални области, съобразно професионалната им квалификация. Длъжностното развитие на войниците (матросите) се осъществява в съответствие с придобитата военна квалификация.

Кариерните области и полета за офицерите, професионалните области за офицерските кандидати и сержантите (старшините), по отношение придобитата квалификация по военната насоченост на длъжността, основно се разграничават на две:

- военни, по които се извършва обучение и подготовка по специалности/специализации/квалификации във военните академии (ВА), висшите военни училища (ВВУ) или професионалните сержантски (старшински) колежи (ПСК, ПСтК);

- невоенни, по които във ВА, ВВУ и ПСК, ПСтК не се извършва обучение и подготовка по специалности/специализации/квалификации.

Кариерната област е съвкупност от длъжности за офицери, за които се изисква завършена Образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“. Кариерното поле е съвкупност от длъжности за офицери, за които се изисква завършена ОКС „магистър“.

Професионалната област е съвкупност от длъжности за офицерски кандидати и сержанти (старшини), за които се изисква III или IV степен на професионална квалификация.

Военната квалификация от войниците (матросите) се придобива във военните формирования, учебните центрове или в курсове, провеждани във военните академии, висшите военни училища, Професионалния сержантски (старшински) колеж или други институции в системата на професионалното образование и обучение. Длъжностното им развитие е в рамките на длъжности, за които се изисква I или II степен на професионална квалификация.

Резултатите от атестирането на военнослужещите са основни за кариерното им развитие.

1. Войници (матроси):

- Брой звания – 5

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили**

Войнишки звания:

1. Редник – 1-ви клас
2. Редник – 2-ри клас
3. Редник – 3-ти клас
4. Ефрейтор – 1-ви клас
5. Ефрейтор – 2-ри клас

Във Военноморските сили

Матроски звания:

- Матрос – 1-ви клас
Матрос – 2-ри клас
Матрос – 3-ти клас
Старши матрос – 1-ви клас
Старши матрос – 2-ри клас

- Длъжностното развитие на войниците (матросите) се осъществява в съответствие с придобитата военна квалификация;

- Договори:

- първоначален 3 годишен при приемане на военна служба, включващ обучение и подготовка в Учебен център (УЦ) за начална военна подготовка (НВП) и придобиване на военна квалификация (Военно-отчетна специалност);

- допълнителни споразумения: за удължаване на срока за военна служба, не повече от 3 пъти, но общо до 15 години; след обучение и подготовка в УЦ за подготовка на сержанти (старшини) (УЦПС) за изпълнение на военна служба за период от 2 години; след обучение и подготовка в ПСК/ПСтК и придобиване на професионална квалификация „сержант“/„старшина“ IV степен за изпълнение на военна служба за период от 5 години; за военна служба след всеки курс над 3 месеца или 5 минимални работни заплати (МРЗ);

- Възраст за прием на военна служба – до 28 години включително, а от резерва (запаса) лица изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) –

до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба (кадрова военна служба);

- Пределна възраст – 46 години;
- Минимален престой във военно звание – 1 година;
- Последователно повишаване във войнишко (матроско) звание за тези

на действителна военна служба. Възможно е обявяване на по-ниско военно звание при преминаване от запаса към резерва/действителна служба или обратно.

- Преминаване в следваща категория военнослужещи и повишаване във военно звание:

- В сержанти (старшини), без професионална квалификация „сержант”/„старшина“ IV степен, след завършен УЦПС – от войнишки (матроски) звания до „младши сержант”/„старшина II степен“;

- В сержанти (старшини), с професионална квалификация „сержант”/„старшина“ IV степен, след завършен ПСК/ПСтК – от войнишки (матроски) звания до „старшина”/„мичман“;

- В младши офицери, с придобиване на професионална квалификация „офицер“, след завършено Висше военно училище (ВВУ) или ОКС „бакалавър“ по „Военно дело“.

2. Сержанти/старшини:

- Брой звания – 4

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили**

Сержантски звания:

1. Младши сержант
2. Сержант
3. Старши сержант
4. Старшина

Във Военноморските сили

Старшински звания:

- Старшина II степен
- Старшина I степен
- Главен старшина
- Мичман

- Професионалното развитие на сержантите (старшините) се осъществява чрез заемане на длъжности в определени професионални области, съобразно професионалната им квалификация.

- Професионалните области са:

- „основна” - обхваща длъжностите по професии/специалности, обучението за които се провежда в професионален сержантски (старшински) колеж;

- „други” - обхваща длъжностите по професии, по които не се извършва обучение в професионалните сержантски (старшински) колежи.

- Договори:

- първоначален при приемане на военна служба за квалификации в професионална област извън тези, които се придобиват от ПСК/ПСтК - 5 годишен;

- допълнителни споразумения: след обучение и подготовка в УЦПС за изпълнение на военна служба за период от 2 години; след обучение и подготовка в ПСК/ПСтК и придобиване на професионална квалификация

„сержант”/„старшина“ IV степен за **изпълнение на военна служба за период от 5 години**; следващи допълнителни споразумения за удължаване на срока за военна служба от 2 до 5 години, или до пределната възраст за съответното военно звание; за поемане на ангажимент за военна служба след всеки курс над 3 месеца или 5 МРЗ;

- Възраст за прием на военна служба – до 33 години, а от резерва (запаса) лица изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) – до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба (кадрова военна служба);

- Пределна възраст – за сержанти (старшини) – 55 години;

- Минимален престой във военно звание – 2 години;

- Преминаване в следваща категория на военнослужещите и повишаване в звание:

- в офицерски кандидат – от „старшина“/„мичман“ с професионална квалификация „сержант”/„старшина“ IV степен и след завършен курс за „офицерски кандидати“;

- в младши офицери, с придобиване на професионална квалификация „офицер“, след завършено ВВУ или ОКС „бакалавър“ по военно дело.

3. Офицерски кандидати:

- Брой звания – 2

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили**

Във Военноморските сили

Звания за офицерски кандидати:

1. Офицерски кандидат – 1-ви клас

Офицерски кандидат – 1-ви клас

2. Офицерски кандидат – 2-ри клас

Офицерски кандидат – 2-ри клас

- Професионалното развитие на офицерските кандидати се осъществява чрез заемане на длъжности в определени професионални области, съобразно професионалната им квалификация.

- Професионалните области са:

- „основна” - обхваща длъжностите по професии/специалности, обучението за които се провежда в професионален сержантски (старшински) колеж;

- „други” - обхваща длъжностите по професии, по които не се извършва обучение в професионалните сержантски (старшински) колежи.

- Договори: допълнително споразумение, включващо обучение и подготовка в курс за „офицерски кандидати“, за **изпълнение на военна служба за период от 2 години**; следващи допълнителни споразумения за удължаване на срока за военна служба от 2 до 5 години; допълнителни споразумения за поемане на ангажимент за военна служба след всеки курс над 3 месеца или 5 МРЗ;

- Възраст за прием на военна служба – до 33 години, а от резерва (запаса) лица изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) – до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се

за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба (кадрова военна служба);

- Пределна възраст – 55 години;
- Минимален престой във военно звание – 2 години;
- Преминаване в категория на военнослужещите и повишаване във военно звание: в младши офицери, с придобиване на професионална квалификация „офицер“, след завършено ВВУ или ОКС „бакалавър“ по „Военно дело“.

4. Офицери:

4.1. Офицери с младши офицерски звания:

- Брой звания – 3

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили**

Във Военноморските сили

Младши офицерски звания:

1.	Лейтенант	Лейтенант
2.	Старши лейтенант	Старши лейтенант
3.	Капитан	Капитан-лейтенант

- Кариерното развитие на младшите офицери се осъществява чрез заемане на длъжности в кариерни области.

- Кариерните области са:

- „командна“ (длъжностите, изискващи младши офицерски звания и придобита военна специалност/специализация във висшите военни училища) и

- „професионална“ (длъжностите, изискващи младши офицерски звания и придобита гражданска специалност/специализация от висши граждански училища).

- Договори:

- Първоначален, при приемане на военна служба включващ обучение и подготовка във ВВУ, придобиване на ОКС „бакалавър“ по военно дело или квалификация „офицер“, за изпълнение на военна служба за срок от **10 години след обучението (от 7 години след обучението за военнослужещите приети на служба по гражданска специалност)**;

- Допълнителни споразумения: включващи обучение и подготовка във ВА за ОКС „магистър“ по „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ – 5 годишен; за удължаване на срока за военна служба от 2 до 5 години, или до пределната възраст за съответното военно звание; за поемане на ангажимент за военна служба за всеки курс над 3 месеца или 5 МРЗ; за придобиване на ОКС „магистър“ по гражданска специалност за изпълнение на военна служба за срок от 4 години след обучението.

- Възраст за прием на военна служба – до 40 години, а от резерва (запаса) изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) – до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба;

- Пределна възраст – 55 години;
- Минимален престой във военно звание:
 - „лейтенант“ – 2 години;
 - „старши лейтенант“ и „капитан“/„капитан-лейтенант“ – 3 години;
- Повишаване в старши офицерски звания – след завършена ОКС „магистър“ по специалност „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ от професионално направление „Военно дело“ във ВА, а за кариерно поле „професионално“ – след завършена ОКС „магистър“ по гражданска специалност.

- Изискване за включване в обучение в ОКС „магистър“ по специалност „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ от професионално направление „Военно дело“ във ВА е притежаване на военно звание „капитан“/„капитан-лейтенант“, в което да са престояли не по-малко от две години, като са заемали длъжност за „капитан“/„капитан-лейтенант“ I или II степен не по-малко от една година или офицери с по-високо военно звание.

- Максимална възраст за обучение в ОКС „магистър“ по специалност „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ от професионално направление „Военно дело“ във ВА:

- редовна форма - 40 години;
- задочна и дистанционна форма - 45 години.

4.2. Офицери със старши офицерски звания:

- Брой звания – 3

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили**

Във Военноморските сили

Старши офицерски звания:

1.	Майор	Капитан III ранг
2.	Подполковник	Капитан II ранг
3.	Полковник	Капитан I ранг

- Кариерното развитие на старшите офицери се осъществява чрез заемане на длъжности в кариерни полета, а за длъжностите, изискващи военно звание „майор“/„капитан III ранг“ и могат да се изпълняват без завършена ОКС „магистър“ в професионално направление „Военно дело“, определени в отделен акта на министъра на отбраната, кариерното развитие на военнослужещите се осъществява в кариерна област „командна“, както на младшите офицери.

- Кариерните полета са:

- „командно“ - длъжностите, изискващи старши офицерски звания, с изключение на длъжностите, изискващи военно звание „майор“/„капитан III ранг“, определени с отделен акта на министъра на отбраната и придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ в професионално направление „Военно дело“ от военна академия или приравнена на нея в чужбина.

- „професионално“ - длъжностите, изискващи старши офицерски звания, придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ по гражданска специалност/специализация от висши граждански училища.

- Договори:

- първоначален, при приемане на военна служба включващ обучение и подготовка във ВВУ и придобиване на квалификация „офицер“ в кариерно поле „професионално“, за изпълнение на военна служба за срок от **7 години след обучението**;

- допълнителни споразумения: включващи обучение и подготовка във ВА за ОКС „магистър“ по „Организация и управление на военни формирования на оперативно ниво“ във ВА – 5 годишен; за удължаване на срока за военна служба от 2 до 5 години, или до пределната възраст за съответното военно звание; за поемане на ангажимент за военна служба след всеки курс над 3 месеца или 5 МРЗ; за придобиване на ОКС „магистър“ по гражданска специалност за изпълнение на военна служба за срок от 4 години след обучението.

- Възраст за прием на военна служба – до 40 години, а от резерва (запаса) лица изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) – до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба (кадрова военна служба);

- Пределна възраст:

- „майор“/„капитан III ранг“ и „подполковник“/„капитан II ранг“ – 55 години;

- „полковник“/„капитан I ранг“ – 56 години.

- Минимален престой във военно звание:

- „майор“/„капитан III ранг“ и „подполковник“/„капитан II ранг“ – 4 години;

- „полковник“/„капитан I ранг“ – 3 години.

- Изискване за повишаване във военно звание „полковник“/„капитан I ранг“ и заемане на длъжности в кариерно поле „командно“ е завършен „Стратегически курс“, или приравнен в чужбина.

- Изискване за включване в „Стратегически курс“ във ВА е притежаване на военно звание „подполковник“/ „капитан II ранг“, в което офицерите да са престояли не по-малко от две години, или да притежават военно звание „полковник“/ „капитан I ранг“.

- Преминаване в категорията на военнослужещи с „висши офицерски звания“ – след завършена ОКС „магистър“ по „Стратегическо ръководство на обраната и въоръжените сили“ или за офицерите в кариерно поле „професионално“ – „Стратегически курс“ във ВА, или приравнени в чужбина.

- Максимална възраст за обучение в ОКС „магистър“ по „Стратегическо ръководство на обраната и въоръжените сили“ - 49 години.

4.3. Офицери с висши офицерски звания:

- Брой звания – 4

**В Сухопътните сили и
във Военновъздушните сили:**

Във Военноморските сили:

Висши офицерски звания:

1. Бригаден генерал	Флотилен адмирал
2. Генерал-майор	Контраадмирал
3. Генерал-лейтенант	Вицеадмирал
4. Генерал	Адмирал

- Кариерното развитие на офицерите с висши офицерски звания се осъществява чрез заемане на длъжности за висш команден състав или длъжности определени с акт на Министерския съвет.

- Договаряне чрез: допълнителни споразумения, включващи обучение и подготовка във ВА за ОКС „магистър“ по „Стратегическо ръководство на обраната и въоръжените сили“ или за офицерите в кариерно поле „професионално“ – „Стратегически курс“ във ВА, 5 годишен; допълнителни споразумения за удължаване на срока за военна служба от 2 до 5 години или до пределната възраст за съответното военно звание; допълнителни споразумения за поемане на ангажимент за военна служба за всеки курс над 3 месеца или 5 МРЗ;

- Възраст за прием на военна служба – от резерва (запаса лица изпълнявали военна служба (кадрова военна служба) – до 5 години преди пределната възраст за съответното военно звание, изискващо се за заемане на длъжността и до 10 години след освобождаването от военна служба (кадрова военна служба);

- Пределна възраст за военнослужещи с военно звание:

= „бригаден генерал“/„флотилен адмирал“ – 58 години;

= „генерал-майор“/„контраадмирал“ – 58 години;

= „генерал-лейтенант“/„вицеадмирал“ – 59 години;

= „генерал“/„адмирал“ – 62 години.

- Минимален престой във военно звание – 1 година.

Моделът за кариерно развитие на военнослужещите се актуализира в съответствие с приетия на Съвет по отбрана „Модел за кариерно и кадрово развитие на военнослужещи от въоръжените сили“ с рег. № RB 211000-001-5/5-043/28.03.2008 г., предложенията за промени по Модела, представени с протокол с рег. № РД-98-25/ 27.02.2017 г. от дейността на работна група за разработване на промени в Модела за кариерно развитие на военнослужещите и утвърдени от министъра на отбраната и приетите промени в ППЗОВСРБ с ПМС № 191 от 04.09.2017 година.

Същият съответства на съвременните изисквания за кариерно развитие на военнослужещите от войници (матроси) до офицери с висши офицерски звания на база на завършени образования/ценз, придобити квалификации и опит, и в резултат на оценки/атестиране на военнослужещите при изпълнение на функционалните задължения на длъжностите по време на военната служба.